

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Jacek Kościelniak**

Warszawa, dnia 16 lipca 2010 r.

**Pan
Leszek Karwowski
Prezes
Krajowego Zarządu Gospodarki
Wodnej**

LWR-4114-01-05/2010
I/10/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, zwanej dalej „ustawą o NIK”¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (zwany dalej KZGW) w zakresie realizacji *Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry przy wykorzystaniu pożyczki Banku Światowego (Umowa 7436-POL)* w 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 16.06.2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia w kontrolowanym zakresie działalność Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Prawidłowe były działania związane z przekazywaniem i monitorowaniem przepływów środków finansowych, a także nadzór nad Projektem poprzez uczestnictwo w posiedzeniach Komitetu Sterującego i Komitetu Roboczego. Nieprawidłowości wystąpiły natomiast przy obsadzaniu stanowisk dyrektorów RZGW w Gliwicach i we Wrocławiu. Niepełne było również rozpoznanie sytuacji prawnej związanej z budową Zbiornika Racibórz.

1. Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej jest członkiem Komitetu Sterującego Projektu, którego zadaniem jest zapewnienie ukierunkowania i koordynacji działań w ramach Projektu na najwyższym szczeblu rządowym, ocena ogólnej realizacji Projektu i rozstrzyganie wszelkich problemów związanych z jego realizacją i finansowaniem, jest również członkiem Komitetu Roboczego Projektu². W 2009 r. odbyły się trzy posiedzenia Komitetu Sterującego Projektu, w każdym z nich aktywnie uczestniczył Prezes KZGW, odbyło się także pięć posiedzeń Komitetu Roboczego Projektu, z tego w czterech osobiście uczestniczył Prezes KZGW. Ponadto wypełniając postanowienia umowy pożyczki³, Prezes KZGW na czas realizacji Projektu, utworzył Biuro Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry z siedzibą

¹ Dz.U. z 2007 r. nr 231 poz. 1701 ze zm.

² Podmiotu przygotowującego materiały merytoryczne dla Komitetu Sterującego

³ z dnia 11 maja 2007 r. zawartej między Rzeczypospolitą Polską, a Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju dotyczącej Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry.

we Wrocławiu (BKP). Biuro to pełniło rolę koordynatora w zasadzie dla wszystkich działań związanych z realizacją Projektu.

W ocenie NIK przyjęta przez Prezesa KZGW koncepcja organizacyjna (tak, co do odrębności BKP, jak i stopnia swobody działania), odpowiadała wymogom umowy Pożyczki odnoszącym się do rozwiązań instytucjonalnych dla jednostki pełniącej wiodącą rolę w Projekcie.

Ponadto, w ramach sprawowanego nadzoru, Prezes KZGW w dniu 3 marca 2009r. zaakceptował zasady zarządzania Projektem. W maju 2009 r. wdrożone zostały rozwiązania w zakresie przepływów finansowych i sprawozdawczości Projektu. Izba zwraca jednak uwagę na fakt, że zasady zarządzania Projektem unormowano po 21 miesiącach od dnia podpisania Umowy Pożyczki, a procedury sprawozdawcze i finansowe wdrożono po upływie 24 miesięcy.

W przypadku inwestycji Zbiornika Racibórz, do 2010 r. niepełne było zdefiniowanie stanu prawnego dotyczącego możliwości realizacji tego zadania, kluczowego dla całego Projektu. Pogląd, że inwestor winien w pierwszej kolejności pozyskiwać nieruchomości pod budowę obiektów suchego zbiornika, a potem na terenie czaszy i uzyskania 2 pozwoleń na budowę, zweryfikowano na posiedzeniu Komitetu Sterującego w dniu 23 lutego 2010 r. W obecnym stanie prawnym, przy założonej koncepcji realizacji tego przedsięwzięcia, niezbędne jest pozyskanie jeszcze - według stanu na dzień 31 marca 2010 r- 1.252,3 ha (44,2% całości) gruntów pod inwestycję. W ocenie Izby z uwagi na zaawansowanie wykupów i rozproszony stan własnościowy nieruchomości, terminowa realizacja Projektu jest zagrożona. Pan Prezes w złożonych wyjaśnieniach wskazał, iż przygotowywany jest projekt ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie budowy urządzeń wodnych służących ochronie przeciwpowodziowej, której celem jest rozwiązanie, zarówno problemu dysponowania przez inwestora prawem do nieruchomości na cele budowlane, jak również uproszczenia i przyśpieszenia procesu inwestycyjnego.

2. KZGW uczestnicząc w procesie wnioskowania o uruchomienie środków pożyczki Banku Światowego działał zgodnie z procedurami zawartymi w dokumencie *„Przepływy pieniężne, procedury sprawozdawcze i rozliczeniowe w Projekcie Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry”*. Izba pozytywnie ocenia, zaangażowanie pracowników KZGW w rozpatrywanie wniosków i przyznawanie środków finansowych na realizację Projektu. Wnioski składane przez BKP rozpatrywano bezzwłocznie.. Zmiany w planach następowały natychmiast po uzyskaniu stosownych informacji z Ministerstwa Środowiska, tj. z dochowaniem terminów proceduralnych.

3. Z zachowaniem wymaganych procedur Banku Światowego powołano Janusza Zaleskiego na stanowisko dyrektora Biura Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry. Izba pragnie przy tym zauważyć, że Janusz Zaleski został ponadto za Pańską zgodą, zatrudniony od dnia 1 października 2009 r. na stanowisku naukowym w Jednostce Wdrożeniowej Projektu - Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej (od 1 stycznia 2010 r. do 31 sierpnia 2010 r. przebywa na urlopie bezpłatnym). Sytuacja taka, zdaniem zarówno Biura Administracyjno-Prawnego Krajowego Zarządu

Gospodarki Wodnej⁴, jak też Departamentu Prawnego Ministerstwa Środowiska⁵, może doprowadzić do konfliktu interesów tych instytucji oraz naruszenia postanowień kontraktu na świadczenie usług konsultanta – dyrektora BKP.

4. Dyrektorów RZGW w Gliwicach (od 17.09.2009 r.) i we Wrocławiu (od 22.12.2009 r.) nie powołano zgodnie z wymogami art. 93 ust 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne⁶. Przepis ten stanowi, że dyrektora RZGW powołuje oraz odwołuje minister właściwy do spraw gospodarki wodnej na wniosek Prezesa KZGW. Tymczasem Minister Środowiska upoważnił dotychczasowych zastępców dyrektorów tych jednostek do wykonywania zadań i kompetencji dyrektorów RZGW. Przyczyną takiego stanu rzeczy był m.in. fakt, że Pan Prezes nie złożył do Ministra Środowiska stosownych wniosków, wyjaśniając zaistniałą sytuację chęcią praktycznego sprawdzenia potencjalnych kandydatów na to stanowisko przed powołaniem ich zgodnie z art. 93 ustawy Prawo wodne. Skutkiem takiego rozwiązania jest ryzyko dotknięcia wadą nieważności wydawanych przez zastępców dyrektorów tych jednostek decyzji, postanowień i aktów prawa miejscowego (w RZGW Gliwicach podjętych zostało 70 różnych decyzji oraz 80 aktów prawa miejscowego, w RZGW we Wrocławiu wydanych zostało 158 postanowień, 146 decyzji, 5 aktów prawa miejscowego).

5. KZGW dnia 23 lutego 2009 r. zawarł z IMGW umowę. Jej przedmiotem było wykonanie przez Instytut, w ramach Komponentu C2, usługi polegającej na wprowadzeniu udoskonaleń w systemie prognozowania powodzi i systemach prognozowania oraz ostrzegawczych. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę Pana Prezesa na fakt, iż termin realizacji umowy odbiega od pierwotnie przyjętych założeń (opóźnienia na koniec grudnia 2009 r. wynosiły od 5 do 10 miesięcy), aczkolwiek zmiany te zyskały akceptację Komitetu Sterującego Projektu.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. **Intensyfikację działań mających na celu terminową realizację Projektu.**
2. **Podjęcie działań dla prawidłowego zatrudnienia dyrektorów RZGW w Gliwicach i we Wrocławiu.**
3. **Zbadanie legalności decyzji, postanowień i aktów prawa miejscowego wydawanych przez zastępców dyrektorów RZGW w Gliwicach oraz RZGW we Wrocławiu.**

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezesa w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

⁴ Notatka dla Prezesa KZGW z dn. 16 czerwca 2009 r. (BAP-024/65/09/JD).

⁵ Notatka dla Sekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska z dn. 30 czerwca 2009 r. (DP-078/1144/09/AS).

⁶ Dz. U. z 2005 Nr. 239 poz. 2019

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 - 3 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli o sposobie ich rozpatrzenia.